

AFFÄRER i Ersnäs.

Malin Hermansson (1927 – 2000) var en av Hembygdsföreningens medlemmar. Redan 1976, före Hembygdsföreningens tid, medan vi höll på med studiecirkeln Bygd i förvandling intresserade hon sig för vilka affärer vi hade haft i Ersnäs. Hon intervjuade och ställde frågor och i Ersnäsbladet Nr 108/2020 kan man läsa om Konsum. Malin hade kontaktat Bengt Eriksson som var chef i många år och fick skicka sina frågor till honom. Han svarade välvilligt.

Nedanstående är i stort sett det Malin skrev om. Jag har tagit bort frågorna och försökt göra en text som ligger så nära som möjligt det som hon fick till svar.

Lite´ funderingar omkring affärer i byn Ersnäs.

Affärsverksamheten i byn har varit inrymd i olika gårdar, ibland i en speciell affärslokal eller i någon kammare eller köket, beroende på affärens storlek, varusortimentet m.m. T.ex. i gamla Thoréngården där farstukammaren en tid var Algot Anderssons (Grossen) affärslokal. Han skall också ha bott i Kerstin Jakobssons gård. Ett rum var affärslokal och han idkade även gårdfarihandel. Också hos dåvarande Svenssons ska hans affär ha varit en tid, i ett rum bakom målarverkstan. Sista etappen av Algot Anderssons affärsbana var i tre små rum i Gamla Skolan som stod på det som idag kallas Torget. I samma rum var senare Widmarks café och brödförsäljning. Sortimentet bestod mest av torra specerier, kaffe, socker, tobak. Det utökades alltefter som lokalerna fick högre standard. T.ex. äppel- och pärontunnor där frukten såldes för fem öre per styck. Strumpor och dylikt började också ingå i sorteringen, ävenså Lektyr, som då kostade 15 öre/st.

År 1930 övertog Per Lundström affären och drev den fram till år 1934.

XXXXXX

Den 13 mars 1906 startade en handelsförening i byn. En ”försökstekning hvarvid vid tillfället tecknade sig 54 medlemmar för ett belopp af 1770 kronor, utgörande 177 andelar”. Läs mer om Handelsföreningen på Ersnäs hemsida. <http://www.ersnas.se/pdf/ErsnasHandelsforening.pdf>

Albert-Lärsabutiken med affärsingång mot vägen. Lägg märke till skuggan till höger om dörren. Foto: Erik Klockare.

BRÖDERNA LARSSONS.

Handelsföreningen övertogs år 1920 av Albert Larsson som sedan drev den tillsammans med brodern Linus Larsson under firmanamnet "Bröderna Larsson". Linus Larsson övertog den år 1933 och år 1947 blev det hans son, Johan Larsson, som fortsatte att driva den fram till år 1960. Numera är Bröderna Larssons affärsfastighet sedan, många år tillbaka ombyggd till familjebostad. Den ligger på Zackes väg 4.

Malin intervjuade också Elsa Svensson om Bröderna Larssons affär. I stället för att skriva frågorna och svaren har jag (Leif L) gjort den sammanställning som följer:

Elsa Svensson var dotter till Linus Larsson, som år 1933 blev ensam ägare till Bröderna Larssons. Han bodde i Bränslan och kallades Bränsch-Linus. Dottern Elsa, Bränsch-Elsa, gifte sig med Evert Svensson.

Elsa arbetade i butiken i sju år fram till 1935 när hon gifte sig. I allmänhet arbetade hon ensam. Hennes bror Johan Larsson övertog affären omkring 1945 och avvecklade den 1960.

Själva byggnaden kom från Urn och hade av Lars Petter Englund använts som verkstad och kallades där ”staböninga”. När den flyttades är ovisst. Den var indelad i tre rum plus en farstu. Närmast vägen var butiken, därefter kom kontoret och i bredd med detta var farstun. Längst bort var ett rum som fungerade som förråd. Det var också i det rummet man hade juls kylningen.

I affären fanns en ”kista” eller ”lårar” med två avdelningar för mjöl och socker (bitsockertoppar). Vidare fanns det köttfärs, amerikanskt fläsk samt korv från Leonard Lundström. Även gryner, hårt bröd, grovt rågmjöl m.m. Ingen mjölkförsäljning förekom, men åtminstone i början på 1920-talet kunde man köpa mjölk för 53 öre litern på Mejeriet.

Under halva affären var det en källare och dessutom fanns det ett stort kallt förråd.

Utöver ovan nämnda varor sålde man tyger, lärft, knappar, sytråd, silkesspolar i speciellt fack samt sybehör i övrigt. Även näbbskor, smärtingskor, herr- och damunderkläder i trikå ingick i sortimentet liksom hilkor, scarfs i silke, dam- och herrstrumpor, filtsockar samt spetsar.

Den som vävde kunde köpa vävgarner (40/2-trådigt och 30/2) blekt och oblekt. Även pärlblått 30/2 samt oblekt bomullsgarn 14/8-nummers till vävning och lingarn. På den tiden tillverkade många sina sängtäcken hemma i särskilda täckstolar. Och täckvadden köpte man av Bransch-Elsa på Albert-Lärsabutiken.

Glas och porslin kunde man också köpa och kaffe maldes i en kaffekvarn i butiken.

Enligt Elsa började folk köpa färdiga plagg från ungefär 1935 och då måste man förändra sortimentet i butiken.

De flesta handlade kontant men en del stamkunder handlade på bok, d.v.s. att det man handlade skrevs upp i en bok och så betalade man kanske månadsvis.

Den minnesgoda Elsa erinrade sig att strösocker kostade 40öre/kg och av risgryn fanns det tre sorter och de kostade mellan 35 och 60 öre/kg.

Toppsocker var vanligt på 1930-talet och Elsa mindes att sockret var uppdelat i skivor men tidigare var sockertoppen hel, d.v.s. inte skivad. Elsa blev så säker på att dela skivorna att hon ”kunde slå nästan exakt på grammet”. Evert

inflikade under intervjun att de snåla ville ha toppen för den var hårdast. Strösocker levererades i säckar och såldes i lös vikt.

I den stora källaren med den tunga luckan förvarades silltunnor, strömmingskaggar och snuskaggar. Under snösmältningen vattenfylldes källaren. Sedan Johan tagit över inköptes en kyldisk.

Utöver det uppräknade sålde man också liar, hästskor och spik, 3”, 4” och 5”.

Leveranserna hämtades från början med häst. Senare anlidade man Rehn för att få hem varorna. Mot slutet körde grossisterna ut varorna till de olika affärerna.

Kassabok fördes varje dag men för boksluten anlidade man hjälp.

Ruth Franzén, Jank-Ruth, som också någon tid arbetade i Albert-Lärsabutiken hade berättat för Malin att man också tog emot ull, som sedan skickades till spinneriet i Sågmyra. Ja, det mindes Elsa. Det var en del extraarbete med den där ullen. Bönderna kom med ull i säckar som sedan förvarades i magasinet och vid tre eller fyra tillfällen varje år skickade man iväg dessa till Sågmyra. Man tog filter samt hel- och halvyllegarn i utbyte.

Varje år i januari lämnade kunderna in sina kassakvitton för året och återbäringen var på tre procent.

En av årets höjdpunkter åtminstone för barnen var det klassiska julbordet. Det var mestadels ett kalas för ögat för slantarna var små och få. Elsa tyckte att det var så roligt att göra i ordning julbordet. Det var mycket man ställde ut där, vackra julsaker i porslin och glas, vackra halsdukar, slipsar och skjortor, små bilar, leksaker, speldosor, träleksaker. Och på 1930-talet både tenn och keramik. Och dessutom var julbordet en ekonomisk räddning för affären. Januari och februari var dåliga månader.

Och till sist en händelse från början på 1940-talet, inte utan dramatik, Ann-Marie Isaksson berättade: I Larssons affär fanns en stor källarlucka och den var bara ett par steg innanför ytterdörren och en dag när jag var inne i affären för att handla så hade Ruth Johansson (g. Franzén) som då var biträde gått ner i källaren för att hämta ägg. Jag var på utrymmet som var mot disken och luckan var öppen när Johan Ström (Strömmen) stegade in i affären. Utan att se den öppna luckan sa han: Hå i nä trexnaLo? (har ni några treeggsnålar?) och tog ett

steg framåt över den öppna luckan. Jag sträckte fram händerna, helt automatiskt, och fick tag under hans armar och drog honom mot disken. Ruth kom förskräckt upp ur källaren och förstod vad som kunde ha hänt. Strömmen sa inte ett ord. Han gick utan att ha köpt några nålar direkt ner på Holmen. Där sa han till min morfar, August Åström: "Hoir döotra duy hä redde me fra att fäll ini in tjellar!" (Hör dottern din har räddat mig från att falla i en källare!)

XXXXXX

JOHAN NILSSONS.

Johan Nilsson, far till Karl Nilsson, nuvarande Klubbvägen 27, hade affär i slutet av 1800-talet i Rolf Nilssons nuvarande gård.

Om den affären: Se Ersnäs hemsida

http://www.ersnas.se/pdf/2015/Affarer_i_Ersnas-3.pdf

XXXXXX

Ersnäsvägen 79.

Mellan Ersnäsvägen 77 och 81 finns en tomt som Ralph Lundstengården använder som parkering för sina gäster.

Där stod under många år ett hus som hade stått nere vid nuvarande Samuelssons gård på Ersnäsvägen 81. Det härstammade från Patron Larssons tid och hade flyttats närmare Riks 13, nuvarande Ersnäsvägen. Där hann många bedriva handel innan huset till sist brann ner.

Björkman från Rosvik och bröderna Carl och Wiktor Samuelsson från Ersnäs har haft affärsverksamhet där. År 1928 övertog Ragnar Nilsson, Ny-Käll-Ragnar, den. Nytt ägarbyte blev det 1936 när Bror Gustafsson (Änt-Bror) från Svartskatan tog över och bedrev handel fram till 1946. Han hade varit anställd vid Långnäs Handelsförening men kom hem till byn för att starta eget.

Efter Bror Gustafsson övertog Gunnar Olofsson affären. Sedan kom Holger och Britta Olofsson 1947 och de stängde butiken i maj 1976. Olofssons bodde kvar fram till den 15 sept. 1985. Gunnar och Holger var bröder.

Gudrun Nilsson tog över och drev affären fram till den förödande branden.

OLOFSSONS LANTHANDEL.

Holger Olofsson var en skicklig tecknare och målade också en hel del tavlor med naturmotiv. Här en teckning som han gjorde 1986 när huset var sålt och Olofssons-skylden borta.

Holger Olofsson svarar på Malins frågor (frågorna utelämnade):

När Britta och jag övertog butiken med fastighet var lagret av textilvaror väldigt stort men väldigt omodernt. Min bror Gunnar hade köpt affärsfastigheten med lager av Bror Gustafsson som hade varit innehavare efter sin tid i Långnäs. Bror G hade gjort stora inköp av kepsar, hattar, mössor och herrkalsonger i färgerna lila, rosa och grönt. Det fanns flera kartonger som aldrig var uppackade. Det blev till att REA! Det fanns också några herrhattar i lager. Även frackskjortor och nattskjortor - men vi reade dem direkt.

Senare, när vi gjorde den stora ombyggnaden 1954, köpte vi in ett modernt fackskåp med glasdörrar för textil och trikå. Där hade vi hyllor för en del tyger och ett väldigt stort knappsortiment. Från tråd- och linneknappar till eleganta klännings- och dräktnappar. Även Pac-packknappar. Vi hade även ställ för sysilke och sytråd i olika kulörer. Blixtlås i olika färger och längder, knappnålar, synålar, strumpstickor. Dessutom sysilke i dockor, moulinégarn, stoppgarn, stickgarn, s.k. koftgarn (morjärvsgarn). Vi hade ett stort sortiment, alldeles för stort efter kundunderlaget. Men kunderna var nöjda med att det fanns allt möjligt.

Vi hade två flickor anställda och jag skötte bokföringen själv. Innan jag började anställningen i Norrfjärden på Olofsson & Marklund hade jag gått skola på Köpmannainstitutet i Stockholm. Jag fick hjälp med bokslutet av min bror Gunnar. Han var kommunrevisor i Norrfjärden.

Vi hade öppet mellan 8.00 och 19.00 med lunchrast mitt på dagen. På lördagarna stängde vi klockan tre. Senare började vi nog stänga kl 18.00. Varje onsdag fick vi leveranserna från ICA. Frukt och grönt fick vi på fredagarna.

När vi började 1947 var butiken i riktigt gammal stil. Den var hemtrevlig på sitt sätt men opraktisk. Min bror Gunnar hade hunnit köpa in en kyldisk. Tidigare fanns en glasmonter på disken där kött och charkvaror förvarades utan någon som helst kyla. Och vi hade ju inga som helst hjälpmedel. Jag lyfte och bar alla varor. Som det nu heter så lyfte jag på helt klart fel sätt. Men jag har aldrig haft ont i ryggen och det är ju bara att vara tacksam för det. Sen kom ju nyare tider med containers och då blev allt lättare.

Betalningen från kunderna var både kontant och bok. Vi hade ganska många bokkunder, ”månadsbok”, men det förekom mycket ”att skriv upp” som det hette. Det var mycket vanligt att anteckna i en ”kladd” som det hette. Men kunderna skött betalningen bra.

”Julbord” hade vi också, men där var det trångt om utrymmet. Julskyltningen var jobbig men rolig. Vi hjälptes åt biträdena och jag. Britta gjorde goda smörgåsar och bjöd upp oss på fika. Vi höll på nästan hela natten före skyltsöndagen.

En annan jobbig sak var att hålla på med alla kuponger. Det hade ju börjat mattas av litegrann med kuponger. Men på kvällarna satt vi och klistrade kuponger. Det är många många kuponger jag har klistrat. Tusen och åter tusen.

Mjölk började vi sälja 1954 då vi gjorde den stora ombyggnaden med två stora kylrum, frysdiskar, fruktställ med kyla, charkdisk m.m.

Från 1947 till 1954 var det fullständig lanthandel med järnvaror, skruv, handredskap, seldon, tjära, linolja, färger, husgeråd, m.m. Men fastän det 1954 blev s.k. snabbköp behöll vi ändå en stor del av sortimentet till maj 1976 då vi stängde butiken.

Året före vi köpte affären var omsättningen 37 000 kr på året. Första året ökades omsättningen till 75 000 kr. Sista året, 1975, nådde vi upp till 700 000 kr. (Det motsvarade ca 3,8 milj. 2019) Det fanns fyra butiker i byn 1947 och 1975 var det två.

En gång hade vi inbrott. Jan stod en morgon och passade skolbussen. Han ropade och sa att glasrutorna på butiksdörren var krossade. Då hade någon varit in och stulit cigaretter och tobak som vi förvarade vid kassan.

Och i maj 1976 stängde vi alltså butiken. Första dagen det var stängt, en vacker dag, tog Britta och jag cyklarna och en smörgåsväska och cyklade iväg å Fällträskhållet, sökte upp en liten backe och njöt. Underbart att slippa stressen!

I samband med att Olofsson svarade på Malins frågor skrev han också ett brev till henne.

Holger Olofssons brev till Malin.

Hej Malin!

Jag har försökt besvara frågorna så gott jag minns. Det har varit enbart roligt att gå tillbaka i minnet av den tid som flytt och aldrig kommer tillbaka. Det är också med vemod när jag tänker på alla lyckliga år i Ersnäs med Britta och barnen. Det blir ofta när jag pratar med något av dem att vi pratar om tiden i Ersnäs. Där har dom ju alla växt upp och har sina barndomsminnen. Staffan var ju drygt två år och Anna-Greta ett år när vi flyttade från Norrfjärden.

Jag minns när svärmor första gången kom till Ersnäs och fick se hur vi hade det. Hon blev nog förskräckt. Avloppet krånglade lite grann, det var ju inte kommunalt då. Det fanns inget vatten indraget. Det var det första vi började med. Det var nästan omöjligt att få tag i vattenledningsrör men vi fick ta rör från farbrödernas ladugård i Sjulsmark. Dom hade slutat med kor då. Men lägenheten var trevlig och stor och vi trivdes bra efter en tid. Människorna var trevliga och vi kom in i byagemenskapen ganska snart. Men jag minns att Dina Nilsson sa att det tar några år innan man blir godkänd Ersnäsbo.

På tal om små episoder kommer jag ihåg när Mats Isaksson kom en kväll och ville handla åt mamma och pappa lite grann. Jag tog den stora gamla plånboken som hade följt med butiken, men som var trasig i sömmarna. Den var full med sedlar femmor, tior, femtilappar, hundralappar. Jag höll den i handen och när vi kom ut i trappan tappade jag plånboken och alla sedlarna rasade ut nedför trappan. Jag minns hur Mats tittade på mej och tänkte, o vad mycke pengar. Han trodde nog att vi var väldigt rika. Ett barn kan ju inte förstå att pengarna ska finnas för att betala varor och omsättningsskatt m.m. Han hjälpte till att plocka upp dom men jag kan förstå vad han berättade när han kom hem.

Du minns ju den skarpa kurvan, ja den finns ju kvar. De var många bilar som körde för fort när dom kom söderifrån så vi hade många besök i trädgården utmed garaget. Vi hade en blomrabatt där men den fick vi skippa. En stor lastbil som hade stannat utanför butiken hade inte bromsarna åtdragna så

han for och rullade genom staketet och ena framhjulet gick precis över dom små karaganplantorna som vi hade planterat vid tomtgränsen.

En annan gång kom en motorcyklist med passagerare och körde alldeles för fort. Han kom från Lulehället och körde omkull i kurvan i hög fart. Som tur var fanns en stor hög med sågspån. Odal Marklund hade ju en såg ett tag. Bägge två flög med en våldsam fart in i sågspånhögen. Dom kröp fram helt oskadda. Det var många avkörningar men inga riktiga olycksfall i den s.k. paltkurvan. Dom som jobbade i Luleå stod ju där på morgnarna och inväntade arbetarbussen, som dom kallade den.

Jag har många trevliga minnen från butikstiden. Det kom hem presentartiklar, porslin, leksaker och det var trevligt med ett stort sortiment. Det var också mycket tungt ibland. Vi förde cement, kalk, spiklådor för att inte nämna alla dessa kött- och korvkartonger som bussarna hivade av utanför butiken.

Vi beställde ju en neonskylt "OLOFSSONS" och jag tyckte det var trevligt med byns som jag tror första neonskylt. Vi hade även julgran framför butiken men bytte sedan ut den mot en granrisgirland. Jag minns att det var ganska jobbigt att sätta upp den men vi tyckte att det var julstämning när den väl kom på plats.

Efter det vi hade stängt butiken samlade vi och tiggde vi ihop olika saker och ordnade en auktion. Där skänkte vi en hel del saker som var kvar utav handelslagret i magasinet. Vi upplyste om att hela summan skulle gå till renoveringen av Missionshuset och jag tycks minnas att det blev ganska många tusen kronor. Det var mycke folk och jag minns att vi hade fått en liten lavoar bland annat. En flicka från Boden betalade 700:- och jag minns att vi tyckte att hon betalade bra. Vi fick en gammal skåp av Hugo Johansson, gamla fina gardinstänger från Ernst Marklund, hammock från Stina och Tord P i Piteå och jag minns inte allt. Kaffe serverades i Missionshusets lilla sal och det var en trevlig stämning.

Sen bodde vi kvar i Ersnäs till den 15 sept. 1985. Då hade butiken varit stängd sen maj 1976. Vi överlät butiken till Gudrun Nilsson. Våra barn var ju utflugna och Britta och jag tyckte att det var lämpligt att flytta tillbaka till Norrfjärden.

XXXXXXX

AXEL-NILS.

J. A. Nilssons Diversehandel startade år 1920. Axel Nilsson, Axel-Nilsa, kom ursprungligen från Svedjan (Alfred Anderssons) och köpte det hemman som Halvdan Nilsson senare skulle överta.

När Axel började med affären var den inrymd i det röda huset bakom nuvarande stora vita huset på Zackes väg 9. Alltså där N O Lundström hade hållit till och där senare Handelsföreningen hade varit. Malin mindes "... så väl den gamla affären med dess blandade dofter av livsmedel, kryddor, bröd, tygpäckar, lädervaror. Diskarna på ömse sidor om ingångsdörren, pinglan i dörren, varorna som hängde i taket. Vad som fascinerade mest var nog "julbordet" i samband med juls skyltningen i rummet innanför butiken. Man tyckte att all världens rariteter fanns uppradade. Det mesta var väl "skådebröd", det fanns inte många slantar att köpa för, men ögonen fick i alla fall kalasera."

Därefter, från 1941, drevs affären av Axels dotter Ida Nilsson. Hennes dotter Siv kom att bli den som avslutade verksamheten.

Axel-Nilsabutiken. Lägg märke till den väl gnagda plankan där man fäste hästarna.

AXEL-NILS.

Malin ställde ett antal frågor till Emmy Nilsson. Emmy var född Johansson, uppi Jaank - idag Zackes väg 409.

Så här minns Emmy den här tiden. Undertecknad har tagit bort frågorna.

Affären kallades Nilssons Diversehandel och jag arbetade där från hösten 1942 till en bit in på 1944. Jag började medan affären var i den gamla röda byggnaden som står bakom den stora som vi flyttade in i lagom till skyltsöndan 1942.

Den gamla affären var liten och hade mörkt bruna diskar med kassaapparat och godisburkar; jag ser det fotografiskt. Där fanns allt: hästskor, specerier av de slag som fanns på den tiden, mjöl i säckar, strösocker i lådor, Bitsocker i form av toppar som nog var skivade då. I rummet bakom affären var det en liten källare under golvet och isboden som tillhörde mejeriet fick vi nyttja.

Sortimentet var omfattande. Vi sålde kläder, underkläder, strumpor, skjortor, gardintyger, blusar och damklänningar. Porslin hade vi också, kaffekoppar och tallrikar och bestick. Jag minns inte priserna men en härva stickgarn kostade 35 öre, ylle förstås, och ett tunnare kostade 50 öre per 50 gram.

Julbordet har jag inget speciellt minne av. Vi hade två skyltfönster men det var ju krigstid så det fanns nog inte så mycket godsaker att köpa. Priset på strösocker var 63 öre per kilo, bitsocker 74 öre och kaffe 1.25. Tre hg köttfärs kostade en krona och för 1 kr och 9 öre fick man 3 hg snus. Det var ju kupongtiden då och det fanns inga stora kvantiteter att få – 250 gram kaffe per vuxen person och månad och cacao till barnen. Det var ju nästan allting som ransonerades, tobak – t.o.m. salt! På kvällen satt vi och klistrade kuponger på bruna därtill avsedda hårda papper. Dessa skulle levereras till Kristidsnämnden för att man skulle få nya varor.

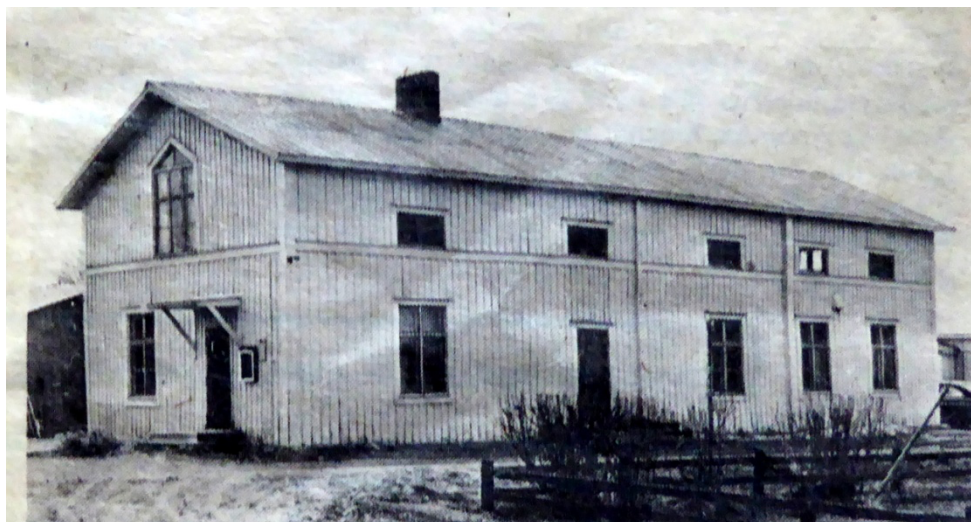
Mjölk sålde vi inte för det var ju så nära till mejeriet. Återbäring? Njaa, jag minns inte – och jag har frågat min syster Rut men hon kommer inte ihåg hur det var med det. Men en sak som jag kommer ihåg det är hur underbart det var att slippa kylan när vi flyttade till nya affären.

XXXXXX

KONSUM.

Konsum i Ersnäs startade år 1933 och affären öppnades den 10 september. Georg och Helmer Björklund samt Willehard Sandström byggde huset på beställning av Konsum, Luleå. Marken hade man köpt av Henning Sundén för 1 kr per kvadratmeter. Den totala kostnaden för byggnaden inkl. tomt var 27222 kronor. Arbetskostnaden var 5418:30 kr. Den 28/8 1966 upphörde affären och ersattes en tid av en varubuss. Henning Sundén köpte konsumbutikken den 1/12 1966 och den tjänstgör nu som familjebostadshus.

Se Ersnäsbladet Nr 108/2020.

Gamla Skolan stod på nuvarande Torget mycket nära vägen. När det var affär där använde man ingången på gaveln.

Alfred Strömdahl.

Malin ställde några frågor till Hildur Sundström, 98 år, som då bodde i Luleå efter att tidigare ha bott i Gäddvik. Hildur var dotter till Alfred Strömdahl och bodde i Ersnäs tills hon var 18 år.

Troligen startades affären 1906 av Strömdahl och ingen tog över den efter honom. Han hade inga anställda utan skötte affären tillsammans med hustrun. De bodde i det som senare kom att kallas Thoréns och affären var i Gamla Skolan nästan mitt emot bostaden.

På Gamla Skolans östra gavel fann en ingång som ledde in till butiken. På gården fanns ett uthus och under golvet en bra källare. Värme fick man från en kakelugn.

Strömdahl sålde mjöl, socker, sirap, kaffe, sockertoppar och matvaror. Varorna levererades till affären med häst.

Somliga kunder handlade på bok. Kassapparat saknades, men pappa Alfred skötte bokföringen.. Han var den andra som hade telefon i byn. Mejeriet hade telefon tillsammans med Handelsföreningen. Nr 1 övergick senare till Bröderna Larsson.

Grosshandlare Joh. Sjöberg i Örnsköldsvik var en av dem som levererade varor till Strömdahl.

Några priser från 9 febr. 1906: 25 lådor ister 165 kr, 1 fat linolja 100.60, 24 rullar makulatur 28.71, 5 balar kaffe 290.21, 1 låda kanel 116.30.

Leif L:m

Olof Johan Hedqvist.

På Ersnäsvägen 29, mitt emot Gamla Skolan, bodde Olof Johan Hedqvist, som också bedrev handel. Det ska ha varit något slags diversehandel och i Härnösand ska alla papper efter hans konkurs finnas.

Det finns uppgifter om att Johan Larsson, alltså Patron Larsson, var bodbetjänt och att han tog över affären och flyttade den till Samuelssons när O. J. H. flyttade till Luleå.

Om O. J. Mårtensson/Hedqvist, som var född uti Mitjel, skriver Arvid Moberg i boken Sjöstad: När det blev skralt med skeppsbyggandet i staden tog sig bonden O. J. Hedqvist i Ersnäs före att timra en skonert vid hembyn. Den sköts ut 1846 och döptes till Carl Johan.

O. J. färdigställde en andra skonert, Gellivara, och dess förste redare var F. H. Kockum. Har Kockums varv sitt "ursprung" i Ersnäs???

Just dessa fartyg är orsak till att Ankaret kallas Ankaret.

”Hedqvist hade framgång och satte upp handel i Ersnäs.” Det är allt vi får veta av Moberg.

Sofia Lundström.

Jag har hittat uppgifter om att min farmor, Sofia Lundström, skulle ha haft en affär i en kammare nedi Urn och bl.a. sålt tyger. Jag har aldrig hört någonting om detta förut, så tills vidare ställer jag mig tvivlande till uppgifterna.

N. O. Lundström.

I den röda byggnaden där Axel Nilsson startade sin affär hade Ersnäs Handelsförening hållit till. Och innan handelsföreningen startade hade N. O. Lundström från Ale sin affär i den byggnaden. Han handlade en del med samerna och det har berättats om renrajder som kom längs Alån och svängde upp mot affären.

N. O. ”tog ett hus med sig och flyttade till Luleå”. Där drev han ett grossistföretag som senare blev NOLCO (N. O. Lundström och Co).

Huset ska ha placerats på Köpmangatan 25 direkt efter branden.

N. O. Lundström var född 1844.

XXXXXX

STÄFFAN-JOBB.

Mellan Vidmansvägen 9 och 17 ska det ha funnits en gård som kallades Stäffan-Jobb. Där bodde en tid Johan Aron Nilsson och hans hustru Charlotta. Han kom från Bälinge och hon kom från Luleå. Enligt uppgift ska hon ha bedrivit handel i bagarstugan på Posten.

I byggnaden till höger inrymdes Poststationen och i bagarstugan ska Charlotta ha haft sin affär.

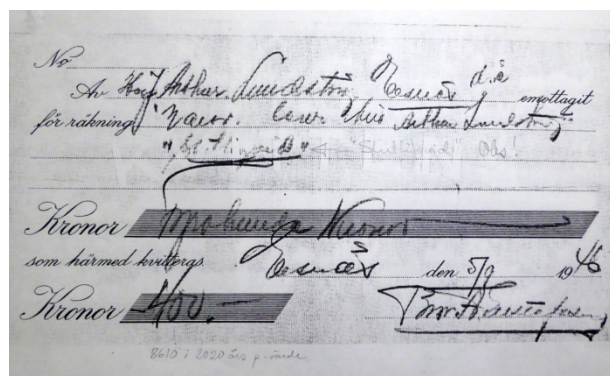
Deras barn Johan och Oskar tog sig nya efternamn – Strömdahl och Dalström. Dalström ska ha blivit en officers- och skådespelarsläkt. En militär som var här uppe besökte en familj i byn och undrade var i byn han hade sina rötter. Troligen finns det ett samband mellan Johan Strömdahl och den Strömdahl som hade affär uti Thoréns.

XXXXXX

STRÖMSRO.

Mina föräldrar Arthur och Alida Lundström hade en liten filial till Bror Gustavsson när jag var barn. Det enda jag minns av den var att jag en gång fick en choklad av märket Co-Co.

Filialen upphörde den 5/9 1946 och slutlikviden var på 400 kronor. I 2020 års penningvärde motsvarar det 8610 kronor.

XXXXXX

5 m Kypert	2.50
0,5 kg Såpa	0.25
Tvål	0.08
½ Chandelup	0.60

Några av Malins reflexioner:

Detta lilla sammandrag om affärer i byn bygger på dels diverse egna anteckningar och dels på minnesuppgifter av olika personer.

I "Affärsjournal 1902" ser man att det var nödvändighetsartiklar man köpte – inga läskedrycker, inga veckotidningar...

Vad man funderar över är att det inte köptes jäst? Vad använde man?

Tvål köpte man i undantagsfall. Vad använde man i stället?

Stearinljus var ingen vanlig handelsvara. Använde man fotogenlyktor i alla sammanhang?

Malin Hermansson avled på juldagen år 2000.

XXXXXX

För att man ska kunna orientera sig i byn är det kanske på sin plats att ange dagens adresser:

Bränslan ligger vid E 4 ett par km söder om vår planskilda korsning. Kanske man kan säga Ersnäsvägen 252 om man kommer genom byn.

Konsum, Zackes väg 3 Albert-Lärsabutiken, Zackes väg 4

Axel-Nils, Zackes väg 9 Mejeriet, Zackes väg 11

Thoréns, Ersnäsvägen 25 O J Hedqvist, Ersnäsvägen 29

Patron Larsson, Ersnäsvägen 81 Johan Nilssons, Klubbvägen 27

Urn, Klubbvägen 98 Johan Ström, Klubbvägen 112

August Åström, Ersnäsholmen 1 Rehn, Bäcktorpsvägen 46

Posten, Ersnäsvägen 70

Leonard Lundström, Ersnäsvägen 51

Bror Gustavssons filial, Klubbvägen 126

Kerstin Jakobsson, mellan Ersnäsholmen 12 och 14

Målar Svenssons, Ersnäsvägen 28

XXXXXX